

Wijdverspreide Watervervuiling door Zeer Persistent Omzettingsproduct van PFAS-pesticiden

Pesticide Action Network Netherlands en Pesticide Action Network Europe onthullen een vuile PFAS-erfenis onder de radar - snelle politieke actie vereist.

Assen, Brussel, 27 mei 2024 - Een verkennend gezamenlijk onderzoek van 23 oppervlakte- en zes grondwatermonsters uit tien EU-landen, uitgevoerd door lid-organisaties van PAN Europe, heeft alarmerende gehalten van de weinig bekende en grotendeels ongereguleerde 'forever chemical' TFA (trifluorazijnzuur) aan het licht gebracht. Deze verontreiniging is niet gerelateerd aan industriële hotspots, is wijdverspreid met opmerkelijk hoge concentraties in landbouwgebieden. In het oppervlaktewater van de Drentsche Aa, een stroomgebied dat niet door water van buitenaf wordt beïnvloed, maar voornamelijk door de landbouw, is een hoge concentratie TFA aangetroffen. Van de 23 onderzochte Europese oppervlaktewatermonsters staat de Drentsche Aa op de zesde plaats als het meest met TFA belaste water.

TFA is een omzettingsproduct van PFAS-pesticiden, F-gassen en andere 'forever chemicals' (PFAS-chemicaliën). De gevonden concentraties in de watermonsters waren gemiddeld 1.180 nanogram per liter (ng/l). Dit is 70 keer hoger dan de gemiddelde concentratie van alle andere onderzochte PFAS samen (17,5 ng/l), inclusief bekende ["hot-spot" PFAS](#). In 23 van de 29 oppervlakte- en grondwatermonsters (79%) overschreden de TFA-concentraties de voorgestelde grenswaarde van 500 ng/l voor 'PFAS totaal' van de EU-drinkwaterrichtlijn. Geen van de andere geanalyseerde PFAS-chemicaliën overschreden hun overeenkomstige grenswaarden. Details van het onderzoek zijn te vinden in het rapport ["TFA in Water, Vuile PFAS-erfenis onder de Radar"](#).

"TFA komt ver buiten industriële gebieden in hoge concentraties voor. Onze gegevens schetsen een alarmerend beeld van wijdverspreide waterverontreiniging door een weinig bekende, maar zeer persistente en zeer mobiele 'voor altijd chemische stof'. Vergelijkbare hoge concentraties van de meer prominente PFAS worden meestal alleen aangetroffen in verontreinigingshaarden," zegt Helmut Burtscher-Schaden, biochemicus bij de milieuorganisatie GLOBAL 2000: *"Het PFAS-probleem, dat 25 jaar lang voornamelijk werd gezien als een probleem van sterk verontreinigde maar gelocaliseerde hotspots, heeft zich nu verspreid naar alle waterlichamen."*

Voor zover wij weten, monitoren de meeste van de 27 EU-landen geen TFA-gehalten in oppervlaktewater, grondwater of drinkwater en zijn dergelijke gegevens niet openbaar beschikbaar. Opmerkelijke uitzonderingen zijn Duitsland, België, Denemarken, Nederland, Noorwegen en Zweden.

Dubbele mislukking van autoriteiten en politiek

Het Duitse milieuagentschap UBA heeft onlangs PFAS-pesticiden [geïdentificeerd](#) als de waarschijnlijke dominante bron van TFA-waterverontreiniging in landelijke gebieden. De Europese pesticiden Verordening schrijft voor, dat pesticiden alleen worden goedgekeurd als hun werkzame stoffen en "relevante metaboliëten" (= afbraakproducten) de concentratie van 100 nanogram per liter (ng/l) in

grondwater niet overschrijden. Het feit dat alle watermonsters deze limiet ruimschoots overschrijden en PFAS-pesticiden toch goedgekeurd blijven, is terug te voeren op een fatale beslissing van de EFSA meer dan 20 jaar geleden. In 2003 concludeerde het agentschap dat TFA werd beschouwd als een 'niet-relevante metabool', waardoor het werd vrijgesteld van alle monitoringverplichtingen en limieten.

"De rampzalige beslissing van de EFSA om de TFA-waterverontreiniging te verwaarlozen, stelde de fabrikanten in staat om PFAS-pesticiden op de markt te brengen en legde de basis voor de grootste en meest diepgaande verontreiniging van het Europese oppervlakte- en grondwater van een door de mens gemaakte zeer persistente en zeer mobiele chemische stof", zegt Margriet Mantingh, voorzitter van PAN-NL.

De EU Kaderrichtlijn Water had deze vervuiling echter ook moeten voorkomen. De richtlijn verbiedt in het bijzonder de chemische vervuiling van water met chemicaliën zoals TFA. [Artikel 4](#) vereist expliciet dat lidstaten "de nodige maatregelen nemen om elke significante en aanhoudende stijgende trend in de concentratie van verontreinigende stoffen als gevolg van menselijke activiteiten om te keren". Die wettelijk vereiste "noodzakelijke maatregelen" hadden ongetwijfeld een verbod moeten inhouden op PFAS-pesticiden en een andere groep PFAS, de zogenaamde F-gassen, die met duizenden tonnen uit industriële koelmiddelen in de atmosfeer terechtkomen en vervolgens als TFA via de regen in de mondiale waterkringloop terechtkomen.

Hoewel TFA het persistente eindproduct is van naar schatting 2000 PFAS-verbindingen, is er weinig onderzoek gedaan naar de toxiciteit ervan voor het milieu en de mens, zoals Dr. Pauline Cervan, toxicoloog bij Générations Futures, uitlegt: *"Het bewijs van de gevaarlijke eigenschappen van TFA is onlangs aan het licht gekomen in een dierstudie in opdracht van de industrie, waarin TFA ernstige misvormingen veroorzaakte bij konijnenbaby's waarvan de moeders tijdens de zwangerschap aan TFA waren blootgesteld. In de afgelopen jaren hebben Europese en Amerikaanse autoriteiten hun toxiciteitsbeoordelingen voor enkele relatief goed bestudeerde PFAS herhaaldelijk herzien en limieten vastgesteld in het nanogram-gebied. We kunnen alleen maar hopen dat TFA uiteindelijk niet net zo giftig blijkt te zijn."*

Het Duitse Federale Bureau voor Chemische Stoffen heeft onlangs het Europees Agentschap voor Chemische Stoffen (ECHA) op de hoogte gebracht van haar voornemen om voor te stellen TFA te koppelen aan reproductietoxiciteit.

"De omvang van de ontdekte TFA-verontreiniging vereist snelle en beslissende actie, waaronder (i) een snel verbod op PFAS-pesticiden, (ii) de implementatie van de algemene beperking van PFAS onder de REACH chemicaliën Verordening, (iii) de classificatie van TFA als een "prioritaire stof" onder de Kaderrichtlijn Water, en (iv) monitoring verplichtingen en limieten voor TFA", eisen PAN Europe en PAN-NL.

Contact:

Margriet Mantingh, PAN-NL, voorzitter, M: +31 6 12532813, margriet@pan-netherlands.org

Dr. Helmut Burtscher-Schaden, GLOBAL 2000 - Friends of the Earth Austria, biochemicus, +43 699 14 2000 34, helmut.burtscher@global2000.at

Salomé Roynel, PAN Europe, Policy officer, +32 2 318 62 55, salome@pan-europe.info